

BÖLÜM 5

EMZİRMENİN BAŞLATILMASI, SÜRDÜRÜLMESİ VE DESTEKLENMESİ

Neşe KARAKAYA¹

GİRİŞ

Emzirme, bir bebeğin sağlıklı bir yaşam sürdürebilmesi için benzersiz bir beslenme yöntemidir. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ)'ne göre, bebekler “ilk altı ay sadece anne sütü” ile beslenmelidir. Altıncı aydan itibaren ise “tamamlayıcı gıda ile birlikte anne sütü” verilmesi önerilir, bu durum iki yıl boyunca devam etmelidir (1,2).

Yıllık olarak, emzirmenin daha yaygınlaşmasıyla birlikte, beş yaşından küçük 823 bin çocuğun ölümü ve meme kanserinden 20 bin ölümün önlenebileceği belirtildi (4).

Anne ve bebeğe ait pek çok faktör, emzirmenin başlatılmasında ve sürdürülmesinde rol oynar. Özellikle zorlayıcı faktörlerle kadının yalnız başa çıkması mümkün olmamakta ve profesyonel destek alma ihtiyacı doğurmaktadır. Doğum öncesi ve sonrası süreçte kadının çevresinde olan herkes emzirmenin desteklenmesinden sorumludur. Bu destek, emzirmenin başlatılması ve sürdürülmesini olumlu yönde etkilemekte ve ilk 6 ay emzirme oranlarını da artırmaktadır (3). Amerikan Jinekoloji ve Obstetri Derneği (ACOG) emzirmenin sürdürülmesi ile ilgili önerilerinde; “sağlık ekibinin üyeleri, çocuğun emmesi ve anne sütü ile beslenmesi ile ilgili konuları konuşmak için kadının eşini ve ailenin ilgili diğer üyelerini de görüşmelere dâhil etmelidir. Bu yaklaşım ailenin olası problemleri saptamasını ve sorunlara yönelik uygun yöntemler geliştirebilmesini sağlayacaktır” ifadesini kullanmaktadır (4). Tüm dünyada emzirmenin başlatılması, teşviki, korunması ve sürdürülmesi için birçok yeni kararlar alınmakta, kadın, aile ve toplumun bu duruma farkındalığı her geçen gün artırılmaya çalışılmaktadır.

¹ Öğr. Gör. Dr., Ondokuz Mayıs Üniversitesi, nese.yilmaz@omu.edu.tr, ORCID iD: 0000-0002-6125-6291

Ebeler, kadın doğum uzmanları ve obstetrik sağlık çalışanları kadınların emzirmeyi günlük toplumsal yaşantılarına ve iş hayatlarına dahil edebilmelerine yardımcı olmalıdır. Doğumhaneden taburcu edilmeden önce kadınların toplum tabanlı emzirme destek programları ile temas kurmaları sağlanmalıdır. Kadının, emzirme ve bebeğin memeden beslenme haklarını koruyan politikalar; ücretli süt izinleri, iş yerinde bebek bakımı, emzirme için banyo dışı odaların tahsisi emzirmenin sürdürülmesinde hayati önemdedir. Obstetrik sağlık merkezleri ve hastaneler emzirmeye yardımcı personel istihdamı, emziren annelere uyumlu fiziki koşulların oluşturulması, bilinçlendirme ve eğitim materyallerinin kullanımı ve personel eğitimi gibi kanalları işleterek topluma örnek oluşturmalıdır(38, 39).

KAYNAKLAR

1. WHO. Guideline: protecting, promoting and supporting breastfeeding in facilities providing maternity and newborn services. *World Health Organization*; 2017.
2. WHO. Infant and young child feeding 2020. (14.01.2020 tarihinde [https://www.who.int/news-room/factsheets/detail/infant-and-youngchildfeeding#:~:text=WHO%20and%20UNICEF%20recommend%3A,years%20of%20age%20or%20beyond](https://www.who.int/news-room/factsheets/detail/infant-and-youngchildfeeding#:~:text=WHO%20and%20UNICEF%20recommend%3A,years%20of%20age%20or%20beyond adresinden ulaşılmıştır) adresinden ulaşılmıştır).
3. Topkara FN, Reyhan FA. Emzirme Danışmanlığı. Aktaş Reyhan F, Dağlı E (Ed.). *Anne Sütü ve Emzirme Danışmanlığı Üzerine Bir Rehber* içinde. Ankara: Vize; 2022. p. 53.
4. ACOG. Optimizing support for breastfeeding as part of obstetric practice. Committee Opinion No. 658. *Obstet Gynecol.* 2016;127(2):e86-e92.
5. Soylu H. Yenidoğanın ve yaşamın ilk aylarındaki bebeklerin beslenmesi. *Klinik Tıp Aile Hekimliği.* 2019;10:219-24.
6. Irmak N. Anne sütünün önemi ve ilk 6 ay sadece anne sütü vermeyi etkileyen unsurlar. *The Journal of Turkish Family Physician.* 2016;7(2):27-31.
7. Koçak H, Çağlayan AO. Anne sütü ve epigenetik. *Türkiye Klinikleri Family Medicine-Special Topics.* 2019;10(1):36-42.
8. Gökçay G, Keskindemirci G. Anne Sütünün Önemi. *Türkiye Klinikleri Family Medicine-Special Topics.* 2019;10(1):1-7.
9. Rea MF. Benefits of breastfeeding and women's health. *J Pediatr (Rio J).* 2004;80(5 Suppl):S142-S6.
10. Gölbaşı Z, Koç G. Kadınların postpartum ilk 6 aylık süredeki emzirme davranışları ve prenatal dönemdeki emzirme tutumunun emzirme davranışları üzerindeki etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi.* 2008;15(1):16-31.
11. Victora CG, Bahl R, Barros AJ, et al. Breastfeeding in the 21st century: epidemiology, mechanisms, and lifelong effect. *The Lancet.* 2016;387(10017):475-90.
12. Eroğlu V, Yurtsal ZB. Emzirme ve Çalışma Hayatı. In: Yurtsal ZB (ed.). *Anne Sütü ve Emzirmede Kanıt Temelli Uygulamalar.* Elazığ: Anadolu Nobel Tıp Kitabevleri; 2018.
13. Mosca F, Gianni ML. Human milk: composition and health benefits. 2017.
14. Newburg DS, Morelli L. Human milk and infant intestinal mucosal glycans guide succession of the neonatal intestinal microbiota. *Pediatric Research.* 2015;77(1):115-20.
15. Heijtz RD, editor Fetal, neonatal, and infant microbiome: Perturbations and subsequent effects on brain development and behavior. *Seminars in Fetal and Neonatal Medicine*; 2016: Elsevier.
16. Belfort MB, Anderson PJ, Nowak VA, et al. Breast milk feeding, brain development, and neurocognitive outcomes: a 7-year longitudinal study in infants born at less than 30 weeks' gestation. *The Journal of pediatrics.* 2016;177:133-9. e1.
17. Heikkilä K, Kelly Y, Renfrew MJ, et al. Breastfeeding and educational achievement at age 5. *Maternal & child nutrition.* 2014;10(1):92-101.
18. Horta BL, Loret De Mola C, Victora CG. Breastfeeding and intelligence: a systematic review

Ebelikte Güncel Çalışmalar III

- and meta-analysis. *Acta paediatrica*. 2015;104:14-9.
19. Ergöçmen B, Türkyılmaz S, Kaptanoğlu İY, et al. Domestic violence against women in Turkey. Ankara: *Hacettepe University Institute of Population Studies*; 2018.
  20. UNICEF. Aile dostu politikaların anne sütüyle besleme oranlarını tüm dünyada artırma açısından önemi, 2019. (10 Haziran 2020 tarihinde <https://www.unicef.org/turkey/bas%C4%B1nb%C3%BClnleri/unicefailedostupolitikalar%C4%B1nanes%C3%BcBcylebeslemeoranlar%C4%B1nC4%B1t%C3%BCmd%C3%BCnyada>).
  21. Özilice Ö, Günay T. Emzirme ve sürdürülebilir kalkınma. *İzmir Dr Behçet Uz Çocuk Hastanesi Dergisi*.8(1):1-7.
  22. Cattaneo A, Burmaz T, Arendt M, et al. Protection, promotion and support of breast-feeding in Europe: progress from 2002 to 2007. *Public health nutrition*. 2010;13(6):751-9.
  23. McFadden A, Gavine A, Renfrew MJ, et al. Support for healthy breastfeeding mothers with healthy term babies. *Cochrane Database of Systematic Reviews*. 2017(2).
  24. Mahler H. The safe motherhood initiative: a call to action. *Lancet (London, England)*. 1987;1(8534):668.
  25. WHO. Baby-friendly hospital initiative training course for maternity staff: trainer's guide. 2020.
  26. T.C. Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü. Anne Sütünün Teşviki ve Bebek Dostu Sağlık Kuruluşları Programı Ankara 2017 (16.01.2021 tarihinde <https://hsgm.saglik.gov.tr/tr/cocukergenbpliste/annes%C3%BCt%C3%BCn%C3%BCnte%C5%9Fvikivebekdostusa%C4%9Fl%C4%B1kkurulu%C5%9Flar%C%B1program%C4%B1.html>).
  27. Atasay B, Arsan S. Anne ve Yenidoğan Hakları, Barselona Deklarasyonu. 2001.
  28. Kaya N, Yurtsal ZB. Emzirme ve Etik. In: Yurtsal ZB, editor. Anne Sütü ve Emzirmede Kanıt Dayalı Uygulamalar. 1. Baskı ed. Elazığ: Anadolu Nobel Tıp Kitabevleri; 2018. p. 193-5.
  29. WABA. Breastfeeding: A Key to Sustainable Development UNICEF and WHO joint message for World Breastfeeding Week 2016. (16.01.2021 tarihinde <http://waba.org.my/archive/wpcontent/uploads/2016/08/wbw2016-los-unicef.pdf> adresinden ulaşılmıştır).
  30. Tezcan N. Sürdürülebilir kalkınma amaçları kapsamında Türkiye'de sağlık göstergelerinin analizi. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 2020;19(Temmuz 2020 (Özel Ek)):202-17.
  31. TC. Devlet Planlama Teşkilâtı Müsteşarlığı. Binyıl Kalkınma Hedefleri Raporu Türkiye 2010. (16.01.2021 tarihinde http://www.surdurulebiliralkalinma.gov.tr/wpcontent/uploas/2016/07/UNDP-TR-TR-2010-MDG-Report_TR.pdf adresinden ulaşılmıştır).
  32. Kartal T, Gursoy E. Sürdürülebilir kalkınma amaçlarında (2015-2030) emzirmenin önemi ve Türkiye'deki mevcut durum ışığında hemşireye düşen görevler. *Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Lokman Hekim Tıp Tarihi ve Folklorik Tıp Dergisi*.10(2):147-53.
  33. Swerts M, Westhof E, Bogaerts A, et al. Supporting breastfeeding women from the perspective of the midwife: A systematic review of the literature. *Midwifery*. 2016;37:32-40.
  34. Swerts M, Westhof E, Lemiengre J, et al. The supporting role of the midwife during the first 14 days of breastfeeding: A descriptive qualitative study in maternity wards and primary health care. *Midwifery*. 2019;78:50-7.
  35. Işık HK, Arça G. Anne Sütü ve emzirmeye ilişkin ebe ve hemşirenin rolü. *Sağlık Bilimleri Üniversitesi Hemşirelik Dergisi*. 2019;1(3):221-8.
  36. Eker A, Aslan E. Laktasyon ve Emzirme. In: Çalık KY, Çetin FC, editors. *Normal Doğum ve Sonrası Dönem 1*. Baskı. İstanbul: İstanbul Tıp Kitabevleri; 2018. p. 239.
  37. Bai Y, Wunderlich SM. Lactation accommodation in the workplace and duration of exclusive breastfeeding. *Journal of midwifery & women's health*. 2013;58(6):690-6.
  38. ACOG. Optimizing support for breastfeeding as part of obstetric practice. Committee Opinion No. 658. *Obstet Gynecol*. 2016;127:86-97.
  39. Özer S. ACOG diyor ki; obstetrik uygulamaları bir bileşeni olarak emzirme desteğinin en iyi duruma getirilmesi. *Maternal-Fetal Tıp Perinatoloji Derneği*. 2016.